

Convenant

Digitaal Verzenden Medicatievoorschrift via het LSP

Januari 2019

Reinier de Graaf

EFDH

Expertisecentrum Farmaceutische Zorg
Departement Haaglanden

Parnassia ^{PG}

Stichting Transmurale Zorg Den Haag en omstreken

RSO Haaglanden

verbindt zorg met informatie

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
2. Inleiding.....	4
2.1 Wettelijk kader	4
2.2 Situatie in de regio.....	5
3. Doel van het convenant.....	5
4. Regionale samenwerking	6
5. Invoering	7
5.1 Uitgangspunten bij opstellen van het convenant.....	7
5.2 Implementatiefase.....	7
5.3 Definitief proces.....	8
6. Ondertekenen nog invullen.....	9
Bijlage 1: Werkafspraken rondom digitale verzending medicatievoorschrift.....	10

Voorwoord

Op initiatief van de ziekenhuisapothekers van het HagaZiekenhuis, Reinier de Graaf Ziekenhuis en het LangeLand ziekenhuis is er begin 2018 een start gemaakt met het voorbereiden voor het digitaal verzenden van een elektronische vooraankondiging van het recept vanuit het ziekenhuis naar de openbare en poliklinische apotheken. Om dit goed te organiseren en duidelijke afspraken te maken is dit convenant opgesteld samen met de EFDH (Expertisecentrum Farmaceutische Zorg Departement Haaglanden, apothekersvereniging) en de Stichting Transmurale Zorg en RSO Haaglanden. Het Haaglanden Medisch Centrum is ook betrokken bij het opstellen van dit convenant. We hebben hiervoor gebruik mogen maken van het voorbeeld convenant dat opgesteld is in de regio Oost Brabant van het RZCC (Regionaal Zorg Communicatie Centrum).

Apotheken in aangrenzende regio's worden over dit convenant geïnformeerd en worden uitgenodigd om zich aan de afspraken te conformeren.

Voor patiënten in verpleeghuizen is het nog niet mogelijk om recepten digitaal te ontvangen.

Dit convenant is in *maand* 2019 door alle betrokken partijen ondertekend.

2. Inleiding

Na succesvolle pilots in het land is de Vereniging van Zorgaanbieders voor Zorgcommunicatie (VZVZ) gestart met het landelijk uitrollen van het digitaal verzenden van een vooraankondiging van een recept via het LSP. Dit wordt gestimuleerd door VWS met de VIPP-subsidieregeling. Op initiatief van de ziekenhuisapothekers van het HagaZiekenhuis in Den Haag, het Reinier de Graaf ziekenhuis in Delft en LangeLand Ziekenhuis in Zoetermeer wordt ook in de regio Haaglanden gestart met een regionale uitrol van deze 'vooraankondiging medicatievoorschrift via LSP'. Hiermee worden binnen de regio de medicatievoorschriften digitaal vanuit de tweede lijn via het LSP verzonden.

2.1 Wettelijk kader

In de geneesmiddelenwet, art.1 lid 1 pp staat:

pp. recept: een door een met naam en werkadres aangeduide beroepsbeoefenaar als bedoeld in artikel 36, veertiende lid, van de onder II genoemde wet dan wel een daartoe in een andere lidstaat bevoegde beroepsbeoefenaar, opgesteld document waarin aan een persoon of instantie als bedoeld in artikel 61, eerste lid, een voorschrift wordt gegeven om een met zijn stofnaam of merknaam aangeduid geneesmiddel in de aangegeven hoeveelheid, sterkte en wijze van gebruik ter hand te stellen aan een te identificeren patiënt, en dat is ondertekend door de desbetreffende beroepsbeoefenaar dan wel, zonder te zijn ondertekend, met een zodanige code is beveiligd dat een daartoe bevoegde persoon of instantie de authenticiteit ervan kan vaststellen;

In de geneesmiddelenwet, art. 6.10 staat:

Indien de arts besluit bij een patiënt nader onderzoek te laten uitvoeren naar de volgende bloedwaarden of terreinen, maakt hij daarvan aantekening op het recept:

- Creatinine;
- Natrium;
- Kalium;
- PT-INR;
- Farmacogenetische parameters;
- Spiegels van geneesmiddelen met kleine therapeutische breedte.

2. Degene die laboratoriumgegevens van een patiënt betreffende de bloedwaarden of terreinen, bedoeld in het eerste lid, onder zich heeft, verstrekt deze desgevraagd aan de apotheker die het recept uitvoert.

De huidige wetgeving verplicht medisch specialisten tot het digitaal voorschrijven via een elektronisch voorschrijf systeem (EVS). De verzending van een digitaal voorgeschreven recept met medicatievoorschrift gebeurt echter veelal nog op papier.

Digitale verzending ligt een stuk complexer dan het verzenden van een papieren recept, al dan niet per fax verstuurd. Een medicatievoorschrift is pas rechtsgeldig wanneer deze is voorzien van een handtekening van de voorschrijver. De beschikbare middelen om digitale medicatievoorschriften te verzenden (LSP en EDIFACT) beschikken nog niet over de

mogelijkheid om een wettelijk goedgekeurde digitale handtekening mee te zenden. Daarmee mag een digitaal ontvangen voorschrift, conform de wet, slechts als een vooraankondiging beschouwd worden.

Huisartsen verzenden al sinds 1996 digitaal medicatievoorschriften naar apotheken via EDIFACT zonder digitale handtekening. Hoewel dit niet geheel conform wet- en regelgeving is, werkt dit al jaren naar tevredenheid in de eerste lijn.

Alle deelnemende partijen zijn voornemens om na een implementatieperiode de vooraankondiging van het recept met medicatievoorschriften die via het LSP worden verzonden, als volwaardig voorschrift te beschouwen. Dit is de reden om met de betrokken partijen een convenant op te stellen.

Bij het opstellen van dit convenant is ervan uit gegaan dat alleen medewerkers die voorschrijfbevoegdheid hebben medicatie kunnen voorschrijven en verzenden in het voorschrijfsysteem.

Bij het opstellen van het convenant is ervan uit gegaan dat zowel de ziekenhuizen als de apotheken handelen conform wet en regelgeving rondom voorschrijfbevoegdheid en ter hand stellen, en dat de partijen de processtappen en bijbehorende risicoanalyse intern hebben uitgewerkt.

2.2 Situatie in de regio

In de regio Haaglanden (Den Haag, Rijswijk, Leidschendam/Voorburg, Wassenaar, Delft, Pijnacker/Nootdorp, Zoetermeer, Westland) is gekozen voor het Landelijk Schakelpunt (LSP) als infrastructuur voor het delen van medicatiegegevens. Alle ziekenhuizen en apotheken in de regio zijn momenteel aangesloten op het LSP. Het verzenden van de medicatievoorschriften via het LSP ligt dus voor de hand. Daarnaast is de LSP-koppeling moderner en biedt het meer mogelijkheden dan de EDIFACT-koppeling, wat wederom de keuze voor LSP bevestigt. Landelijk is in de VIPP-subsidieregeling ook gekozen voor verzending via het LSP.

In de regio wordt met name Pharmacom als apotheekinformatiesystemen gebruikt. Door een aantal apotheken wordt CGM gebruikt en daarnaast is er nog een enkele gebruiker van FarmaSys en Promedico-aPro. Alle ziekenhuizen werken met het EVS van Chipsoft HiX. Parnassia werkt met Klinikom/Zamicom.

3. Doel van het convenant

Doel van dit convenant is het regionaal afstemmen van de werkwijze rondom het digitaal verzenden en ontvangen van een vooraankondiging van een recept met medicatievoorschrift via het LSP van de tweede lijn naar de eerste lijn. Het convenant beschrijft ook de taken en verantwoordelijkheden binnen de werkwijze. Uitgangspunt hierbij is dat de patiënt bepaalt waar hij zijn medicatie af wil halen. Daarnaast moeten de afspraken rondom een elektronische vooraankondiging met opiaten en overgeheveld medicatie duidelijk zijn.

4. Regionale samenwerking

In de regio Den Haag is de apothekersvereniging (EFDH) actief. In deze vereniging zit een vertegenwoordiging van alle ziekenhuisapotheken en alle poliklinische- en openbare apothekers van Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker/Nootdorp, Wassenaar, Westland en Zoetermeer. Binnen deze vereniging hebben de apothekers afspraken met elkaar gemaakt over medicatieoverdracht en -verstrekkingen.

Apotheken in aangrenzende regio's worden over dit convenant geïnformeerd en worden hierover geïnformeerd bij de uitgenodigd om aan te sluiten bij de digitale verzending. Voorbereidingen om aan te sluiten vinden alleen plaats als de apotheker akkoord gaat.

De Stichting Transmurale Zorg Den Haag en omstreken (STZ) coördineert sinds 1999 de samenhang in de zorg in de Haagse regio. De STZ is een samenwerkingsverband van zorgaanbieders in de regio Haaglanden. Sinds juni 2009 is de Regionale Samenwerkings Organisatie Haaglanden BV (RSO Haaglanden) bij hen ondergebracht die tot doel heeft het organiseren van het regionaal elektronische berichtenverkeer in de zorg.

Vanuit STZ/RSO is voor de medicatieoverdracht een werkgroep actief die bestaat uit een kerngroep van apothekers en een klankbordgroep waar vertegenwoordigers in zitten van alle aangesloten partijen van de STZ/RSO. Sinds begin 2018 is de kerngroep van apothekers samengevoegd met de werkgroep van de EFDH rondom de medicatieoverdracht. Hier worden alle zaken rondom medicatieoverdracht tussen eerste- en tweedelijns besproken.

Na implementatie van het digitaal verzenden van een vooraankondiging van een recept met medicatievoorschrift via het LSP zullen knelpunten en verbeterpunten besproken worden in de werkgroep medicatieoverdracht van de EFDH/STZ. In deze werkgroep zit een vertegenwoordiger van alle ziekenhuizen en een afvaardiging van de poliklinische- en openbaar apothekers.

5. Invoering

5.1 Uitgangspunten bij opstellen van het convenant

1. Bij dit convenant wordt uitgegaan van de geldende informatiestandaard Medicatieproces (nu v 6.12 in 2019 v 9.02)
2. In de ziekenhuizen wordt door alle specialisten gewerkt met de vooraankondiging, dit zal gefaseerd ingevoerd worden.
3. Het ziekenhuis dient een proces te hebben waarin wordt geborgd dat de vooraankondiging correct wordt verstuurd naar het LSP en de openbare apotheek.
4. Het ziekenhuis heeft geborgd in de organisatie dat alleen medewerkers die voorschrijfbevoegdheid hebben medicatie kunnen voorschrijven en verzenden in het voorschrijfsysteem.
5. De openbare apotheek is ervoor verantwoordelijk dat zij de digitale vooraankondigingen kunnen ontvangen in hun systeem.
6. De openbare apotheek is verantwoordelijk voor het oppakken van het bericht van het LSP naar de openbare apotheek.
7. De openbare apotheek meldt het aan de ziekenhuizen als een certificaat wijzigt (URA nr. en LSP-app id.)
8. De patiënt bepaalt waar hij de medicatie op wil halen. Hij maakt deze de keuze in de spreekkamer. Tijdens de implementatiefase is het papieren recept leidend.
9. Vooraankondigingen voor overgeheveld medicatie worden naar de daarvoor aangewezen (poliklinische) apotheek gestuurd en zij verzorgen de verstrekking.
10. Alle betrokken partijen zijn van mening dat het niet de handtekening op het voorschrift is dat een bepaald uitgegeven recept rechtmatig maakt, maar het aantoonbaar maken van het feit dat de uitgegeven medicatie ook werkelijk is voorgeschreven door de desbetreffende voorschrijver op het recept.
11. Het ziekenhuis is in staat om desgevraagd de verstuurd recepten per patiënt opnieuw uit te draaien.

5.2 Implementatiefase

Het project digitaal verzenden van een vooraankondiging van een recept met medicatievoorschrift via het LSP wordt gestart met het HagaZiekenhuis, LangeLand ziekenhuis en Reinier de Graaf Gasthuis. De uitrol zal gefaseerd plaatsvinden. In een later stadium zullen de drie locaties van Haaglanden Medisch Centrum volgen. De EFDH heeft toegezegd dat alle apotheken in de regio deel zullen nemen.

Zowel de voorschrijvers als de ontvangende apotheken hebben er baat bij om volledig digitaal te werken. Een papieren recept naast een digitaal recept is onwenselijk, blijkt uit ervaring elders in het land. Het beperkt doorgaans de voordelen en brengt nieuwe risico's met zich mee, zoals het dubbel afleveren van het geneesmiddel. In de implementatiefase zal wel gewerkt worden met het meegeven van een papieren recept ter controle naast de elektronische verzending. Deze periode zal zo kort mogelijk gehouden worden en dient ter inventarisatie welke informatie met de elektronische vooraankondiging verloren gaat en de impact daarvan.

5.3 Definitief proces

Onderstaande tabel geeft kort de processtappen weer binnen het volledig digitale voorschrijfproces via het LSP. Hierbij wordt alleen ingegaan op de stappen die impact hebben op het transmurale proces. De detaillering in interne (ziekenhuis en apotheek) processtappen is geen onderdeel van dit convenant.

Procesomschrijving digitaal versturen van de vooraankondiging via het LSP		
Processtap	Omschrijving	Applicatie
Voorschrijven	<p>Voorschrijver verzendt medicatievoorschrift via LSP naar voorkeursapotheek patiënt</p> <p>Voorschrijver vraagt de patiënt naar welke apotheek het recept verzonden mag worden, selecteert de gekozen apotheek en verzendt het medicatievoorschrift.</p>	HiX (EVS)/ Klinikom
Transport	<p>Medicatievoorschrift wordt digitaal verzonden naar gekozen apotheek</p> <p>Servercertificaat ziekenhuis wordt gecontroleerd (identificatie ziekenhuis) en voorschrift wordt over een LSP beveiligde lijn verzonden naar gekozen apotheek.</p>	
Ontvangst	<p>Medicatievoorschrift komt binnen in de receptbuffer van de apotheek</p> <p>Digitale voorschriften via het LSP komen in dezelfde buffer binnen als de EDIFACT-recepten vanuit de huisarts.</p>	<p>CGM Apotheek/ Pharmacom</p> <p>(andere AIS, zijn op dit moment nog niet in staat om te ontvangen maar realiseren dit in 2019)</p>
Controle en bereiding	<p>Voorschrift wordt verwerkt in het AIS. De meeste velden worden automatisch gevuld.</p> <p>Het recept wordt gecontroleerd door de apotheek.</p>	CGM Apotheek/ Pharmacom
Verstrekken	De identiteit van de patiënt wordt vastgesteld en de voorgeschreven medicatie wordt ter hand gesteld.	CGM Apotheek/ Pharmacom

In bijlage 1 staan de werkafspraken beschreven rondom het digitaal versturen van het recept.

6. Ondertekenen **nog invullen**

De volgende betrokken partijen onderschrijven het doel en belang van de uitrol 'Digitaal Verzenden Medicatievoorschrift via het LSP'. Dit convenant treedt in werking op *datum* voor de volgende organisaties:

EFDH

Naam: .....

Naam: .....

HagaZiekenhuis

Naam: .....

Naam: .....

HMC

Naam: .....

Naam: .....

LangeLand Ziekenhuis

Naam: .....

Naam: .....

Parnassia

Naam: .....

Naam: .....

Reinier de Graaf Ziekenhuis

Naam: .....

Naam: .....

STZ/RSO

Naam: .....

Naam: .....

Bijlage 1: Werkafspraken rondom digitale verzending medicatievoorschrift

Dit deel van het convenant beschrijft de implementatiefase en de volledig digitale werkwijze na de implementatiefase, zoals afgestemd door alle betrokken partijen.

Voorschrijven door bevoegde zorgverlener

Het ziekenhuis maakt aantoonbaar dat alleen medewerkers die voorschrijfbevoegdheid hebben, medicatie kunnen voorschrijven en verzenden in het voorschrijfsysteem.

Van implementatie naar eindsituatie

Na de implementatiefase committeren alle partijen zich aan de werkwijze om een digitaal verzonden voorschrift te behandelen als een volwaardig recept in plaats van een vooraankondiging. Alle betrokken partijen zijn van mening dat het risico op fouten of fraude bij digitale verzending dusdanig laag is, dat dit een onnodige handeling zou zijn. Er zal dus niet standaard een origineel recept worden nagestuurd via fax of post. Hierop wordt géén uitzondering gemaakt voor opiaten.

Laboratorium waarden

Indien afwijkende labwaarden bekend zijn bij de voorschrijver, worden deze gedeeld met de apotheker van de patiënt. Indien labwaarden relevant zijn voor de medicatiebewaking, vraagt de apotheker de patiënt of voorschrijver om deze waarden.

Door de werkgroep medicatieoverdracht van de EFDH/STZ wordt nog uitgezocht hoe relevante lab-waarden digitaal verstuurd of opgevraagd kunnen worden. Het is op dit moment nog niet mogelijk om dit digitaal met de vooraankondiging mee te sturen, zoals nu wel het geval is bij een papieren recept. Landelijk wordt door Nictiz onderzoek gedaan naar de mogelijkheden en de gewenste werkwijze.

GDS-patiënten

Indien een patiënt medicatie krijgt in een GDS (geneesmiddel distributiesysteem b.v. baxterrol) wordt het recept gestuurd naar de apotheek die het GDS levert, meestal de thuisapotheek. Indien de patiënt ook overgehevelde medicatie krijgt is er overleg tussen deze leverende (poliklinische) apotheek en de GDS leverende apotheek over de levering van deze medicatie.

Verkeerde overname dosering in AIS

Het kan voorkomen dat de dosering niet wordt overgenomen in het AIS omdat er met andere doseringscodes wordt gewerkt door de verschillende systemen. Dosering wordt als vrije tekst meegestuurd en zal handmatig als doseercodes vertaald moeten worden door de apotheek. Controle door de apotheker met het originele voorschrift is dan ook noodzakelijk. Dit voorschrift kan geprint worden uit het AIS dan wel digitaal bekeken. Het vraagt daarom extra alertheid van de openbare apotheek. Medewerkers zullen voor de live-gang hierop worden gewezen door de beherend apotheker van de openbare apotheek. Ontdekte fouten in overname van de dosering zullen bij de werkgroep medicatieoverdracht van de EFDH worden gemeld.

Wijzigingen in certificaat of LSP-aansluitgegevens

Indien de certificaatgegevens wijzigen, denk aan URA-nr. of LSP-app id., dient de openbare apotheek dit direct door te geven aan de secretaris van de EFDH, mailadres: info@efdh.nl De secretaris van de EFDH zorgt binnen 5 werkdagen dat dit bij de contactpersoon van de ziekenhuizen komt, te weten een apotheker van één van de ziekenhuizen.

Software-update

Indien er een software-update plaatsvindt in het versturende systeem, is het ziekenhuis ervoor verantwoordelijk om middels een testbericht naar VZVZ te testen of de gegevensoverdracht correct verloopt.

Indien er een software-update plaatsvindt in het ontvangende systeem, is de leverancier van het apotheek informatiesysteem ervoor verantwoordelijk om te testen of de gegevens nog correct worden ontvangen na de update.

Recept niet ontvangen door apotheek

Wanneer een patiënt zich meldt bij een apotheek en er geen recept voor deze patiënt ontvangen is, kan dit verschillende oorzaken hebben:

1. Recept is niet verzonden;
2. Recept is wel verzonden maar niet aangekomen;
3. Recept is naar een andere apotheek verzonden.

Indien het recept wel is verstuurd naar de apotheek, maar dit recept is in de apotheek niet ontvangen zal de apotheker contact opnemen met de voorschrijver om het recept alsnog te ontvangen. Tijdens de pilotperiode wordt gekeken of er tijdelijk een helpdesk in het ziekenhuis hiervoor ingericht moet worden. Indien het gaat om een storing of fout binnen het ziekenhuis zal de voorschrijver en het ziekenhuis de noodzakelijke maatregelen nemen. Indien het recept is verstuurd naar een andere apotheek dan waar de patiënt zich meldt, regelen de twee betrokken apotheken dit onderling.

BSN-nummer

Om te kunnen werken met de vooraankondiging moet de patiënt een geverifieerd BSN-nummer hebben. Indien een patiënt geen BSN heeft dan kan er geen elektronische vooraankondiging verstuurd worden en moet het recept worden uitgeprint.

Correctie reeds verstuurd recept

Als de voorschrijver na het versturen van het recept constateert dat er een fout is gemaakt wordt direct een correctie recept verstuurd door de voorschrijver waarop duidelijk wordt vermeld dat het vorige recept moet vervallen. Als op een later moment wordt geconstateerd dat er een wijziging nodig is of als het om een vergissing gaat met mogelijk ernstige gevolgen voor de patiënt wordt rechtstreeks contact opgenomen met de apotheek waar het recept naar toe is verzonden.

Jaarreceptuur

Bij chronische medicatie mag een recept voor een jaar worden voorgeschreven, waarbij de ontvangende apotheker dit recept deels uitlevert en deels omzet in herhaalreceptuur.

90 miljoen nummers

Het voorschrijven van 90 miljoennummers wordt zoveel mogelijk voorkomen binnen de ziekenhuizen. Maatregel kan zijn de gebruikte 90 miljoennummers in het ziekenhuissysteem te koppelen aan een PRK-code, zodat dit in de gegevensoverdracht geen problemen oplevert. Bij onduidelijkheden over het af te leveren middel neemt de openbare apotheek contact op met de voorschrijver.

Stoprecept en Actueel Medicatie Overzicht (AMO)

Zowel het stoprecept en het AMO kan nog niet digitaal worden verstuurd. In de nieuwe medicatiestandaard (v 9.02) zal dit wel digitaal gecommuniceerd kunnen worden. Deze wordt

in 2019 geïmplementeerd. De voorschrijver heeft tot die tijd de mogelijkheid een AMO uit te draaien en aan de patiënt mee te geven.

Overig

Indien er na ondertekening van dit convenant nog verdere afspraken gemaakt moeten worden ter verduidelijking van de procedure digitaal verzenden medicatievoorschrift via het LSP zal dit gebeuren in de werkgroep medicatieoverdracht van EFDH/STZ.